

СТАНОВИЩЕ

от проф. дн Антоанета Ангелова Анчева

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

за

присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

научна област 8. Изкуства

професионално направление 8.2. Изобразително изкуство

ДП „Визуално-пластични изкуства“

Нов Български университет

Департамент „Изящни изкуства“

Дисертационен труд на тема

КЕРАМИКАТА КАТО СЪВРЕМЕННА КОНЦЕПТУАЛНА МЕДИЯ ЗА ПРОЕКТИРАНЕ НА ДВУИЗМЕРЕН ОБРАЗ В ТРИИЗМЕРЕН ПЛАСТИЧЕН ОБЕКТ

дисертант

Алина Емилова Папазова

Научен ръководител:

Проф. д-р Моника Попова

Представените от дисертантката Алина Емилова Папазова материали по защита на дисертационния труд са в съответствие с условията и реда, установени в ЗВО (Глава V), Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, както и с вътрешния Правилник на НБУ. Представеният дисертационен труд „Керамиката като съвременна концептуална медия за проектиране на двуизмерен образ в триизмерен пластичен обект“ е с общ обем от 231 стандартни страници и се състои от увод, използвани термини и съкращения, три глави, изводи и заключение, както и библиография. Като част от съдържанието му са представени също така 2 приложения, съдържащи 204 фигури, както и справка за приносите в

дисертационния труд. Списъкът на използваната литература включва 153 заглавия на литературни източници, от които 26 са български издания, а 127 – чуждестранни публикации.

Като структура, както отбелязахме, изследването се състои от увод, използвани термини и съкращения, три глави, заключение и библиография. В увода е обоснована актуалността на темата на дисертационния труд, уточнен е предметът, целта и задачите на изследването както и използваната методология и научен инструментариум.

Докторантката в самото начало на труда уточнява, че той разглежда керамиката като една от съвременните форми на визуално концептуално изкуство, а акцентът, който поставя е върху двуизмерните образи, които се проектират в триизмерен пластичен обект.

Авторката коректно и изчерпателно се спира на понятия като двуизмерен образ и неговата специфика върху керамичния материал, както и на иновативните подходи, признати за „керамични“ и имащи най-вече концептуална стойност. Направена е връзката между традиционните техники на керамиката и иновативните концептуални произведения. Тук трябва да споменем, че дисертантката познава отлично материята и то не само в теоретичен аспект, тъй като самата тя е визуален артист с опит и вече редица изяви и реализации, в които успешно миксира различните медии.

Съвсем логично, историческият преглед, който докторантката прави, започва с развитие на двуизмерния образ в керамиката в Древността, но което е посветена и цялата първа глава. Доколкото е възможно, във все пак ограничения формат на един дисертационен труд, Алина Папазова компетентно и обхватно извършва преглед на

възникването на керамиката и на декоративността в нея от гледна точка на съвременното разбиране за нея. Проследявайки световното историческо наследство, тя поставя акценти върху ключови исторически периоди и географски ширини, през които и в които керамиката е имала силно присъствие и е оказала значително влияние върху съвременните тенденции, форми и образи.

Разбира се, тук присъства и преглед на археологичните керамични находки на територията на България, включително и от времето на Първата и Втора Българска държава, като те са разгледани в контекста на останалите такива.

Втората глава е озаглавена „Модерна епоха – период на промяна и преход“ и извежда „междинното звено между изминатия исторически път до края на XIX в. и последствията от него и началото на съвременното изкуство в средата на XX в.“ Авторката фокусира върху динамиката на развитие на керамиката в унисон с общата динамика и процеси в социума, науката, технологиите и пр., които неминуемо се отразяват върху изкуството, в това число и върху нея. Проследени са три основни линии на развитие на керамиката – връщането ѝ в студийната практика, получаването ѝ на статут с галерийна стойност и търсенето от страна на художниците-модернисти на нови медии за проектиране на двуизмерни образи, което издига авторското присъствие и значение. Докторантката се спира на автори като Хуан Миро, Пабло Пикасо и др., които постигат с керамичните си творби нови, различни възприятия и внушения, демонстрирайки силно авторско отношение и индивидуалност - ново, революционно отношение довело до създаването на художествена керамика. Авторката проследява и развитието на българската керамика от началото на XX век, като се спира на Стефан Димитров и неговия ученик Стоян Райнов, които

донасят нови знания и техники от Европа, спомогнали за промяна на отношението към керамиката в България.

Третата глава - „Двуизмерни образи върху керамика в съвременното изкуство“ е посветена на развитието на керамиката от средата на XX век до наши дни. Посочени са основните технологични промени, настъпили в керамиката и произтичащите от тях нови методи на работа. Подробно са изяснени използването и наслагването на разнообразни технологии, смесването на керамични и некерамични материали, използването на дигитални технологии, в това число и на изкуствен интелект, 3D принтове, проектиране на видеоматериали и анимации, на фотографски и графични техники, създаване на художествени инсталации и пр. Анализът на новите методи са придружени от примери от световното изкуство на автори като Луиджи Ontani, Акио Такамори, Питър Олсън, Филип Еглин, Дженифър Рошлин, както и на Юн Ха Паек, Франческа Диматио, Дъстин Ягър, Тревор Бейрд, Конър Колстън, Емили Йънг Бек и др. Отделено е специално внимание и на съвременното българско ниво на развитие в концептуалните двуизмерни образи върху пластични обекти от 70-те години на XX в. до 20-те години на XXI в. и то в сравнителен план спрямо световното ниво като е проследено творчеството на автори като Божидар Бончев, Моника Попова и Надя Текнеджиева. Специално е разгледан модул „Керамика и порцелан. Дигитални форми“ на Нов български университет, създаден през 2003 г. от проф. д-р Моника Попова и повлиян от нейната творческа философия, стил и методи.

Дисертацията на Алина Папазова представлява научно изследване, което в обхвaten вид разработва темата в нейния теоретичен план, като включва множество произведения на световни и български автори.

Считам, че темата, която докторантката е разработила е дисертабилна, а изследването притежава подчертано приносен характер.

Дисертационният труд е опит да се анализира и осмисли една широкообхватна територия в неговата цялостна идейна, съдържателна и естетическа проекция, като в погледа на дисертантката е не просто последователния исторически преглед, а тя проследява керамичните творчески практики на множество автори – световни и български.

Като важен приносен момент бихме посочили сравнението между българското и световното ниво в керамиката по отношение интегрирането на концептуални двумерни практики. Още повече, че до този момент подобен сравнителен анализ не е правен.

Боравенето от страна на дисертантката с материята и съществуващата литература, показва много добрата ѝ информираност и подготовка.

Считам за особено важен принос двукомпонентността на дисертацията по отношение както на научно-теоретична ѝ стойност, така и на научно-приложната ѝ такава. Разбира се, тя произтича от факта, че самата докторантка е действащ автор със свои творчески изяви, постижения и лично отношение. Нейната теоретична подготовка и творческа практика определено съдействат при избора и анализа на примерите, които дава като практика и технология. Тя демонстрира много добро познаване на творчеството на наши и чуждестранни автори, работещи в сферата на двумерните образи в керамиката.

Също така успешно са съпоставени традиционното и съвременно керамично изкуство и методите, превърнали

последното „в концептуална медия за изразяване на двумерни идеи в тримерни обекти“.

Представеният визуален материал в подкрепа на направените анализи и изказаните от Алина Папазова тези е внимателно и с разбиране и отношение подбран. Прави впечатление, че освен примери от творчеството на световни и български автори, работещи в сферата на керамиката, тя включва и свои авторски творби, както и разработки на преподаватели и студенти от модул „Керамика и порцелан“ на НБУ. Всички те са насочени към различни форми на двумерни образи, включващи традиционни и съвременни технологии, което не само обогатява цялостната картина, но внася и допълнителна гледна точка и отношение към изследваната тема. А, както знаем, в изкуството обмяната на идеи винаги е играла роля на отключващ механизъм към творческа креативност и потенциал.

Прави впечатление, че дисертантката представя свой поглед, тълкуване и анализ на процеси, автори и произведения, фокусирайки се върху индивидуалния им подход, стил, пластичен език и пр.

В своя труд докторантката добре борави с методологическия апарат и методологическите подходи на изследване. В края на изследването са формулирани изводи и обобщения, които представят основните постигнати резултати.

Дисертационният труд на Алина Папазова показва сериозна теоретична подготовка и информираност, демонстрира умело боравене с материала, познаване на съществуващата литература по проблема, привежда подходящи цитирания на произведения и пр. Изследването притежава подчертано приносен характер. Оценката ми за дисертационния труд, автореферата и научните приноси е положителна. Считаю, че той отговаря напълно на изискванията на

ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, ЗВО и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в НБУ.

Като имам предвид всичко това, давам своята положителна оценка и убедено препоръчам на уважаваното Научно жури да присъди на Алина Емилова Папазова образователната и научна степен „доктор”.

29.10.2023 г.

проф. д-р Антониета Анчева